

Informaatiopäällikkö Päivi Ukkonen
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon ky
Tieteellinen kirjasto
Kokemuksia IFLAn kongressista Durbanista Etelä-Afrikasta

Työmatkan toteutuminen IFLAn kongressiin on monelle kirjastonhoitajalle ainutkertainen kokemus. Kun kongressi vielä pidetään Etelä-Afrikassa, ainutkertaisia kokemuksia elämässä tulee silloin kaksin verroin. Kiitän tässä yhteydessä BMF:ää, Lehtimarketia ja työnantajaani tästä kokemuksesta, sillä heidän tuellaan tulin sinne lähteneeksi.

Ensikertalaisen innostusta

World Library and Information Congressin teemana oli Libraries for the future; Progress, Development and Partnerships. Heti alkuun voisi ajatella, että mitäpä sieltä on tuotavaa keskiuureen hämäläiseen keskussairaalaan ja sen tieteelliseen kirjastoon. Väärässäpä olin itsekkin kun hieman epäillen mutta innostuneena matkaan lähdin. Kongressissa löysin itseni tilanteessa, jossa ideat alkoivat muotoutua suunnitelmiksi, työhön löytyi uudenlaista innostusta ja motivaatiota. Ja ennen kaikkea informaation työn on todella kansainvälistä, kuinka samanlaisten asioiden puristuksessa toimimme eri puolilla maailmaa.

Aiemmasta elämästä tottuneena koluamaan messuja yritin jo kotimaassa tehdä lukujärjestystä kongressipäiville, jotta edes jotakin tiedon suuresta tulvasta olisi valikoituna ja ajan saisi hallittua. Tulva oli niin valtaisa, että työ jäi tehtäväksi määränpään. Ja hyvä niin, sillä Suomen kirjastoseuran matkamme oli suunniteltu hyvin alkamaan pari päivää ennen kongressia, jolloin aikaa jäi hieman orientoitumiseen. Yhtenä suurena yllätyksenä paikan päällä tuli yleisesti suositellut turvallisuusohjeet, joiden mukaan oli syytä pysyä sisällä hotellitiloissa pimeään aikaan. Tuo pimeä vaan tuli jo klo 18.00, joten kävelyt Intian valtameren rannalla päiväohjelman päätteeksi saattoi unohtaa.

Kolmen aiheen seuranta

Lukujärjestystä tehdessäni poimin ohjelmasta jo keväällä katsomani kiinnostuksen kohteet: Health and Biosciences Libraries, joka kuului ohjelman kohtaan II Division of Special libraries

Knowledge Management –alue, joka kuului ohjelman kohtaan III Division of Bibliographic Control

Information Technology –alue, joka kuului ohjelman kohtaan VI Division of Management and Technology

Ennakolta suurimmat odotukseni kohdistuivat informaatioteknologian esityksiin. Luennot oli kuitenkin suunnattu enemmän web 2.0:n hyväksikäyttöön ja vuorovaikutteisuuden lisäämiseen yleisiin kirjastoihin kuin erikoiskirjastoissa. Kiintoisaa oli huomata kuinka aallon harjalla teknologisesti alalla ollaan oli sitten kyse eurooppalaisesta tai afrikkalaisesta toteutuksesta.

Afrikan kirjastomaailman tekee kiintoisaksi se, että siellä elää vahvasti rinnakkain perinteinen kirjojen lukeminen sekä uusimman teknologian käyttäminen. Etelä-Afrikan tasavallassa huomattavaa on tietysti kirjastoilla vahva rooli lukutaidon kehittäjänä. Vasta 13 vuoden ajan esimerkiksi mustat ovat saaneet lukea kaikkea kirjallisuutta. Tänä päivänä kirjastojen lukusalit ovat täynnä väkeä, koska kirjat luetaan siellä. Kodeissa on ahdasta ja kirjat ovat niin kalliita, että niiden lainaamista vältetään vaurioitumisen tai peräti hukkaamisen pelossa.

Aineistojen niukkuus, mutta samalla niiden arvon jopa kunnioittaminen näkyy myös tieteellisissä kirjastoissa. Pääsin vierailemaan Nelson Mandela Medical Libraryssa, joka on KwaZulu-Natalin yliopiston lääketieteellinen kirjasto. Niukkuuden ongelma oli ratkaistu kirjalainauksessa lyhytaikaisin lainoin. Kahden tunnin laina oli lyhin ja oli hinnoiteltu tuntihintaan. (ensimmäinen tunti 54 randia) Myös pitempiaikaisen päiväkestoiset lainat olivat maksullisia, 8 randia/päivä. Kirjat olivat kuluneita 1200 opiskelijaan käytössä, mutta järjestelmä toimi. Henkilökuntaa kirjastossa oli 10, joista kolme koulutuksen saanutta kirjastonhoitajaa. Kokoelmassa oli 350 paperilehteä ja loput olivat elektronisia.

Johtamiseen liittyvät luennot ja tutkimukset olivat antoisia. Työn muutokseen liittyvät työpaikkakartoitukset ja organisaatiomuutosten mukana tuomat johtamismuutokset olivat esillä laajasti. Selkeästi esillä oli myös informaation työnkuvan muutos nimenomaan seuraamaan aikaa, jatkuvaa muutosta. Aiempi rooli aineiston ja palveluiden hankkijasta on siirtymässä ohjaajaksi, web-suunnittelijaksi, markkinoijaksi, opettajaksi.

Ensikertalaisen rohkeudella ja synnynnäisellä uteliaisuudella varustettuna uskaltauduin myös SC:n eli Standing committeeen kokoukseen, sillä yksi kongressin avaintavoitteeni oli IFLAn toimintaan tutustuminen. Kokous osoittautui suunnittelu- ja työnjakokokoukseksi seuraavaa Kanadassa pidettävää IFLA-kongressia varten. First Timer-ohjeiden mukaan kokoukseen saattoi osallistua tarkkailijana ilman puheoikeutta. Health and Biosciences Libraryn kokouksessa kävi kuitenkin niin, että tarkkailijoita oli enemmän kuin kokouksen jäseniä, joten keskusteluakin syntyi. Luentoaiheiden ja luennoitsijoiden pyytäminen käy jo vilkkaana ensi vuotta varten. Sairaalakirjaston edustajaa alkoi erityisesti kiinnostaa Milanon v. 2009 aihe " Patient portal and consumer of health care information". Jospa sitten seuraavan kerran siellä olisi mukana - ja miksipä ei tätä kansainvälistä työtä voisi tehdä joskus Suomen ulkopuolellakin.